

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 17 / 1981-82 med anledning av landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1980.

Landstinget har inbegärt lagutskottets utlåtande över ovannämnda berättelse. Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, kanslichefen Gunnar Jansson, landskapsläkaren Birger Sandell och utbildningschefen Börje Karlsson samt mottagit inbegärt utlåtande av finansutskottet över avsnittet om finansavdelningens förvaltningsområde. Utskottet får härmed vördsamt anföra följande.

Utskottet har erfarit att berättelsen denna gång av olika orsaker tillkommit i något större brådska än vanligt. Detta torde förklara att antalet korrekturfel är något större än tidigare och att vissa redaktionella synpunkter skulle kunna anföras. Utskottet skall inte här vidare uppehålla sig vid dessa tekniska omständigheter men önskar likväl fästa uppmärksamhet vid tabellen under avsnittet 2.1, Ärendenas behandling i landskapsstyrelsen. Antalet 1980 vid enskild fördragningsavgjorda ärenden skall vara 2.720, inte 5.720.

Beträffande berättelsens framtida redigering önskar utskottet uttala några synpunkter. I bilaga 5 ingår en förteckning över de under berättelseåret verksamma kommissionerna och nämnderna. Med hänsyn till de olika organens vitt skilda uppgifter och karaktär (en del är beredande, andra har viss egen beslutanderätt) vore en viss systematisering motiverad, exempelvis utgående från vilken avdelning inom centrala ämbetsverket respektive organ är anknutet till. Det vore vidare skäl att i textavsnittet under respektive förvaltningsområden kort redovisa tillsättandet av nya kommissioner eller nämnder, deras viktigaste uppgifter och principer för sammansättningen. Exempelvis har under 1980 tillsatts två organ med betydelsefulla uppgifter utan att detta framgår av berättelsens text, nämligen energirådet och jordförvärvskommisionen. Vad ytterligare gäller i berättelsen ingående tabeller, som

redovisar beviljade bidrag eller dylikt vore det önskvärt att totalantalet ansökningar framgår, inte blott det antal som beviljats. Rent tekniska termer (se exempelvis 6.1.7.1.) borde i görligaste mån undvikas.

I fråga om behandlingen av jordförvärvsärenden har utskottet erfarit att en betydande effektivisering uppnåtts genom den förberedande behandlingen ärendena genomgår i den ovan berörda jordförvärvskommissionen, bestående av två landskapsstyrelseledamöter jämte föredraganden. På grund av ärendenas karaktär har ^{en vidare} delegering av beslutanderätten inte ansetts ändamålsenlig. Motsvarande syften, kortare handläggningstid och minskad arbetsbörda vid plenarsammanträdena, har åstadkommits genom kommissionens beredning. Utskottet konstaterar att en motsvarande beredning kunde övervägas vid handläggningen av andra ärenden som berör landskapets nationalitetsskydd, främst ansökningar om åländsk hembygdsrätt och rätt att idka näring i landskapet. För att möjliggöra en noggrannare behandling av lagstiftningsärenden, såväl vad gäller ärendenas lagtekniska som deras politiska innehåll, kunde måhända ett liknande förfarande övervägas även här. Det vore härvid särskilt betydelsefullt att till beredningen knyta den landskapsstyrelseledamot som har överinseende över förvaltningsområdet i fråga.

Utskottet berörde i sitt betänkande över 1979 års förvaltningsberättelse Godby polishäkte. Diskussionerna om alternativa användningsformer fortsätter enligt uppgift. Antalet kosthållsdygn har minskat markant. Ett ändamålsenligt utnyttjande av befintliga resurser liksom främst språkliga aspekter talar för att häktet borde kunna tas i anspråk åtminstone för förvaring av häktade och personer som avtjänar förvandlingsstraff. En överenskommelseförordning kunde enligt utskottets uppfattning såsom ett alternativ övervägas för frågans lösande.

Beträffande de understöd som beviljas för att i energihushållnings-syfte reparera bostadshus (avsnitt 3.3.6) kunde en effektiviserad information övervägas, exempelvis genom en lättillgänglig broschyr.

I den separata berättelsen för Ålands centralsjukhus saknas en tidigare ingående förteckning över antalet anställda inom olika kategorier. En

sådan har även tidigare ingått i den egentliga förvaltningsberättelsen.

I fråga om verksamheten vid Grelsby sjukhus (5.2.6) efterlyses i berättelsen en viss omorganisering och möjligen även en utbyggnad för att tillgodose behoven av sluten psykiatrisk vård. Utskottet har erfarit att läkarsituationen vid sjukhuset sedan en längre tid varit svår. Tjänsterna är inte ordinariter besatta även om sådana arrangemang kunnat vidtas att vården kunnat hållas på en acceptabel nivå. Mera genomgripande reformer torde vara svåra att genomföra innan läkarsituationen stabiliserats. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen inom ramen för sina befogenheter följer med situationen inom mentalvården i landskapet och vid behov vidtar påkallade åtgärder.

Utskottet har erhållit en närmare redogörelse för skolpsykologens verksamhet (6.1.2.) och efterlyser för kommande år en något mera detaljerad redovisning över vad som särskilt kan anföras för berättelseåret.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att utbytet av yrkesutbildningsplatser med Norrtälje kommun utvecklats i för båda parter positiv riktning. En något mera detaljerad redovisning för utbytet vad gäller platsantal, linjer etc. kunde övervägas för en kommande berättelse. Även situationen i fråga om grundskolläraernas kompetens synes ha utvecklats i positiv riktning. Det vore dock skäl att i berättelsen särskilja på icke kompetenta tjänsteinnehavare beroende på brister i eller avsaknad av lärarutbildning respektive avsaknad av auskultering eller pedagogiska vitsord.

I fråga om den i bilaga 6, punkt 22 nämnda kommittén för utarbetande av läromedel för grundskolan konstateras att den genom nya uppdrag fått i det närmaste permanent karaktär. Läromedel i hembygdkunskap för mellanstadiet respektive om självstyrelsen för högstadiet är under utarbetande.

Utskottet konstaterar att den i berättelsen (6.1.10) omnämnda frågan om rätt för Arbetarnas Bildningsförbund på Åland r.f. att grunda en egen

studiecentral vid tidpunkten för utskottets behandling av berättelsen ännu inte slutligt avgjorts.

I fråga om avsnitt 7.1.4.2, Landskapsgarantier, torde det i kommande berättelser vara skäl att redovisa även för om landskapsstyrelsen tvingats infria beviljade garantier under året. Utskottet understryker även för sin del vad finansutskottet med anledning av revisorernas berättelse uttalat (Fu bet. nr 5/1981-82) om användningen av de medel som anslagits för marknadsföringen av Åland som turistmål. En utförligare redogörelse över dispositionen av dessa medel samt effekterna härav borde intas i förvaltningsberättelsen.

Utskottet konstaterar att diagrammet på sid 92 är något missvisande och borde förtydligas till ett annat år, eventuellt genom användning av stapeldiagram. I fråga om oljeskyddet (8.2.4) kunde ha redovisats för de kommunala oljeskyddsplaner som antagits under året.

Ur förteckningen över landskapsstyrelsens framställningar till landstinget framgår att framställningarna med förslag till landskapslag om skydd av byggnadsminnen respektive ändring av 5 och 9 §§ landskapslagen angående åländsk hembygdsrätt inte slutbehandlats. Vardera framställningen har remitterats till lagutskottet. Utskottet konstaterar beträffande den första framställningen att ny lagstiftning om skydd för byggnadsminnen redan under en längre tid varit aktuell i riket. Med hänsyn bland annat till ersättningsfrågornas ordnande har utskottet ansett det mest ändamålsenligt att invänta regeringens proposition, som dock av olika orsaker starkt försenats. Beträffande den andra framställningen har det ansetts lämpligt att invänta landstingets ställningstagande till kommittéförslaget om revision av självstyrelselagen.

Finansutskottets ovannämnda utlåtande fogas till detta betänkande.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte bringa detta betänkande till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 3 mars 1982.

På lagutskottets vägnar:

Sune Carlsson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande i utskottet: Ordf. Sune Carlsson (delvis), v. ordf. Sune Eriksson, ledamöterna Bert Häggblom (delvis), Roald Karlsson och Jan-Erik Lindfors (delvis) samt ersättaren Olof M. Jansson (delvis).

And. 28.12.1981 /413

Till Lagutskottet

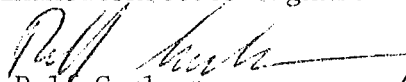
från finansutskottet.

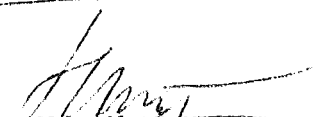
Lagutskottet har anhållit om finansutskottets utlåtande, huruvida i samband med landskapets bokslut och landskapsrevisorernas berättelse eller i landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting för 1980 ingående avsnitt om finansavdelningens förvaltningsområde finnes något att anföra, vilket lagutskottet borde beakta vid behandlingen av sagda berättelse.

Med anledning härav får finansutskottet härmed meddela, att utskottet inte funnit något att påminna i ärendet.

Mariehamn den 22 december 1981.

På finansutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.